

Gabriela Wronowska

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
Wydział Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych
Katedra Teorii Ekonomii
wronowsg@uek.krakow.pl

**REALIZACJA STRATEGII EUROPA 2020
W ZAKRESIE EDUKACJI
– POLSKA NA TLE KRAJÓW UE¹**

Streszczenie: Strategia Europa 2020 to długofalowy i kompleksowy program rozwoju społeczno-gospodarczego realizowany w krajach Unii Europejskiej od 2010 r. Edukacja jest jednym z głównych obszarów uwzględnionych w tej strategii i stanowi obszar analizy niniejszego opracowania. Edukacja obok innowacji i badań naukowych ma kluczowe znaczenie w tworzeniu tzw. inteligentnego rozwoju. W pracy zaprezentowano stopień realizacji zaleceń strategii Europa 2020 w zakresie edukacji we wszystkich krajach UE po pięciu latach od jej wprowadzenia. Wskazano również możliwe przyczyny przyjęcia przez Polskę ambitniejszych celów w zakresie edukacji niż te zaproponowane przez UE.

Słowa kluczowe: wykształcenie wyższe, przedwczesne opuszczanie systemu kształcenia.

Wprowadzenie

Unia Europejska od 2000 r. realizuje w ramach wspierania rozwoju społeczno-gospodarczego państw członkowskich programy określone mianem strategii. Obecnie realizowana to strategia Europa 2020, która jest kontynuacją pierwszej inicjatywy unijnej, tzw. strategii lizbońskiej². Zawierała ona program rozwoju społeczno-gospodarczego dla krajów unijnych na lata 2000-2010. Ideą

¹ Publikacja została sfinansowana ze środków przyznanych Wydziałowi Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, w ramach dotacji na utrzymanie potencjału badawczego.

² Strategia lizbońska została zatwierdzona na posiedzeniu Rady Europejskiej w dniach 23 i 24 marca 2000 r.

towarzyszącą powstaniu tego dokumentu było uczynienie z UE do 2010 r. najbardziej konkurencyjnej, dynamicznej, opartej na wiedzy, zdolnej do trwałego rozwoju z większą liczbą lepszych miejsc pracy gospodarki świata [*Strategia lizbońska...*, 2002, s. 4]. Program ten koncentrował się na trzech obszarach: gospodarczym, społecznym oraz na środowisku naturalnym. W ramach programu zakładano trzy strategiczne cele dla krajów UE:

- wzrost inwestycji na badania i rozwój (B+R) do 3% PKB,
- wzrost zatrudnienia do 70% dla mężczyzn i 60% dla kobiet,
- zredukowanie biurokracji i utrudnień dla przedsiębiorczości.

Z perspektywy czasu wiadomo, że założenia strategii lizbońskiej okazały się zbyt ambitne, a dodatkowym utrudnieniem jej realizacji okazał się kryzys gospodarczy z 2007 r. Mimo to idea rozwoju społeczno-gospodarczego znalazła kontynuację w strategii Europa 2020 [Stankiewicz, 2012, s. 9].

1. Strategia Europa 2020 jako wsparcie dla rozwoju społeczno-gospodarczego UE

Strategia Europa 2020 to długofalowy program rozwoju społeczno-gospodarczego realizowany w krajach Unii Europejskiej od 2010 r. Jest to strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu [2011], która została ogłoszona przez Komisję Europejską 3 marca 2010 r. W krótkim okresie celem jej było złagodzenie skutków kryzysu gospodarczego w krajach członkowskich, natomiast w długim, powrót i utrzymanie się Europy na wytyczonej ścieżce rozwoju.

Podstawą strategii Europa 2020 są trzy wzajemnie powiązane i uzupełniające się obszary. Obszar pierwszy to rozwój inteligentny (*smart growth*), rozumiany jako rozwój gospodarki oparty na wiedzy i innowacjach. Obszar drugi to rozwój zrównoważony (*sustainable growth*), rozumiany jako wsparcie gospodarki, która efektywniej korzysta z zasobów oraz jest bardziej konkurencyjna. Obszar trzeci to rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (*inclusive growth*), rozumiany jako wsparcie gospodarki o wysokim wskaźniku zatrudnienia, spójnej społecznie i terytorialnie.

W ramach tych priorytetów wyznaczono pięć celów głównych w kluczowych obszarach gospodarki:

1. Zatrudnienie:

- 75% osób w wieku 20-64 lat powinno mieć pracę.

2. Badanie i rozwój:
 - na inwestycje w badania i rozwój powinno się przeznaczyć 3% Unii.
3. Zmiany klimatyczne i zrównoważony sposób wykorzystania energii:
 - ograniczyć emisję gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do roku 1990,
 - 20% energii powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych,
 - wzrost o 20% efektywności energetycznej.
4. Edukacja:
 - ograniczyć liczbę osób przedwcześnie kończących edukację do poziomu poniżej 10%,
 - co najmniej 40% osób w wieku 30-34 powinno mieć wykształcenie wyższe.
5. Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym:
 - zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln [*Europa 2020...*, 2011, s. 5].

Wyznaczone cele w poszczególnych obszarach uzupełniają się i stanowią wspólnie kompleksowy plan rozwojowy. Wzajemne uzupełnianie się widoczne jest zwłaszcza w obszarach edukacji, zatrudnienia i wykluczenia społecznego.

Niniejsze opracowanie koncentruje się na obszarze czwartym – edukacji. Celem pracy jest określenie stopnia realizacji zaleceń strategii Europa 2020 w zakresie edukacji w krajach UE po pięciu latach od jej wprowadzenia oraz wskazanie możliwych przyczyn wyznaczenia w Polsce ambitniejszych celów w zakresie edukacji niż te zaproponowane przez UE.

2. Realizacja zaleceń strategii Europa 2020 w zakresie edukacji w krajach UE

Edukacja to podstawowe narzędzie wspierające rozwój inteligentny. Gwarantuje intelektualny i społeczny rozwój dzieci i młodzieży oraz stanowi ważny wskaźnik szans życiowych w dorosłym życiu [*Przedwczesne opuszczanie systemu...*, 2012, s. 17].

W obszarze edukacji strategia Europa 2020 kładzie nacisk na dwa istotne aspekty związane z kształceniem. W pierwszej kolejności zwrócono uwagę na osoby, które zbyt wcześnie opuszczają system kształcenia, tym samym pozbawiając się możliwości zdobywania wiedzy, umiejętności i kwalifikacji, które są kluczowe w tworzeniu kapitału ludzkiego [*Raport Polska...*, 2011, s. 41]. Według UE osoba przedwcześnie kończąca kształcenie i szkolenie to taka, która jest w wieku 18-24 i ukończyła nie więcej niż szkołę na poziomie gimnazjalnym i nie uczestniczy w dalszej edukacji lub szkoleniach. Liczba tych osób może być

wyrażona jako procent całkowitej populacji w wieku od 18 do 24 [*Komunikat Komisji...*, 2011, s. 3]. Przedwczesne opuszczanie systemu edukacji ma niekorzystne konsekwencje zarówno indywidualne dla jednostki, jak również dla gospodarki, a zwłaszcza rynku pracy. Do konsekwencji indywidualnych można zaliczyć większe zagrożenie bezrobociem dla tej grupy uczestników rynku pracy, duże szanse na wykonywanie prac prostych, fizycznych oraz pracę w niepełnym wymiarze, czemu towarzyszy niepewność co do ciągłości zatrudnienia, niskie zarobki, zachowania patologiczne, w tym: wzrost przestępczości, nadużywanie alkoholu, narkotyków, niechciane i nieplanowane ciążę. Osoby przedwcześnie kończące szkołę częściej korzystają z opieki społecznej i programów socjalnych, natomiast rzadko powracają do systemu kształcenia, aby dalej się uczyć [*Przedwczesne opuszczanie systemu...*, 2012, s. 11].

Niekorzystne konsekwencje dla gospodarki to przede wszystkim utrata możliwego do wypracowania dochodu narodowego, zmniejszenie wpływów podatkowych z tego tytułu, wzrost popytu na świadczenia socjalne, gorszy stan zdrowia w tej grupie społecznej, zmniejszenie świadomości procesów zachodzących w gospodarce oraz znikomy udział w życiu społecznym i politycznym [*Przedwczesne opuszczanie systemu...*, 2012, s. 41].

Drugi aspekt związany z kształceniem dotyczy pożądanego odsetka osób z wyższym wykształceniem, określonym na poziomie większym bądź równym 40% u osób w wieku 30-34 lat. W 2010 r. w krajach unijnych wskaźnik ten był mocno zróżnicowany i mieścił się w przedziale od 18,8% w Rumunii do 50,1% w Irlandii [Eurostat Data Base, 2015]. Z perspektywy wspierania rozwoju nowoczesnej gospodarki w Europie, promowanie wyższego wykształcenia jako elementu inteligentnego rozwoju jest jak najbardziej zasadne.

Poniżej w tab. 1 znajduje się zestawienie w/w wskaźników wraz ze stopniem ich realizacji w latach 2008-2014.

Tabela 1. Wskaźniki docelowe i stopień ich realizacji w UE-28 w latach 2008-2014

Wskaźniki	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Cel: 2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Uczniowie przedwcześnie kończący edukację (ogółem) – % populacji w wieku 18-24	14,4	14,2	13,9	13,4	12,7	11,9	11,1	<10
Kobiety przedwcześnie kończące edukację – % populacji w wieku 18-24	12,6	12,3	11,9	11,5	10,9	10,2	9,6	–
Mężczyźni przedwcześnie kończący edukację – % populacji w wieku 18-24	16,6	16,1	15,8	15,3	14,4	13,6	12,8	–

cd. tabeli 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Osoby posiadające wyższe wykształcenie (ogółem) – % populacji w wieku 30-34	31,2	32,3	33,6	34,7	36,0	37,1	37,9	≥40
Kobiety posiadające wyższe wykształcenie (ogółem) – % populacji w wieku 30-34	34,4	35,7	37,2	38,6	40,2	41,2	42,3	–
Mężczyźni posiadający wyższe wykształcenie (ogółem) – % populacji w wieku 30-34	28,0	28,9	30,0	30,8	31,7	32,7	33,6	–

Źródło: [Eurostat Data Base, 2015].

W tab. 1 zostały zawarte uogólnione dane dla UE-28 w zakresie realizacji strategii Europa 2020 w obszarze edukacja w latach 2008-2014. Pierwszy wskaźnik dotyczący osób przedwcześnie kończących naukę wskazuje, że systematycznie z roku na rok liczba osób przedwcześnie kończących naukę w UE malała, aby w 2014 r. osiągnąć poziom 11,1% i znaleźć się blisko wartości docelowej. Kryzys gospodarczy w 2007 r. nie zahamował spadku tego wskaźnika. W odniesieniu do kobiet wskaźnik ten malał szybciej i w 2014 r. osiągnął już wartość 9,6%. Osiągnięta wartość wskaźnika dla UE-28 na koniec 2014 r. pozwala sądzić, że do 2020 r. możliwe jest osiągnięcie wyznaczonej wartości docelowej. Jednak ze względu na różny stopień rozwoju społeczno-gospodarczego w krajach UE-28 obserwuje się mocne zróżnicowanie tego wskaźnika, zarówno pod względem faktycznego jego poziomu, jak również wybranej wartości docelowej na poziomie krajowym. Dla uszczegółowienia analizy, badane kraje można podzielić na te, które wartość docelową wskaźnika wybrały na poziomie zalecanym przez UE lub wyższym i są to kraje zamieszczone w tab. 2 w pierwszej kolumnie – kraje I. Kolumna – kraje II – reprezentuje pozostałe kraje, które przyjęły wartość wskaźnika poniżej wartości zalecanej. Wyjątek stanowi Wielka Brytania, której nie można przypisać do żadnej z dwóch grup krajów, ponieważ nie przyjęła ona na poziomie krajowym żadnej konkretnej wartości docelowej dla analizowanego wskaźnika.

Tabela 2. Wskaźnik osób przedwcześnie kończących edukację – wartości docelowe i stopień ich realizacji wyrażone w procentach w 2014 r. dla krajów UE-28

Kraje I	Wskaźnik	Cel ≥ 10	Kraje II	Wskaźnik	Cel < 10
1	2	3	4	5	6
Luksemburg	9,1	10	Grecja	9	9,7
Cypr	6,8	10	Belgia	9,8	9,5
Niemcy	9,5	10	Litwa	5,9	9,5

cd. tabeli 2

1	2	3	4	5	6
Dania	7,8	10	Estonia	11,4	9,5
Węgry	11,4	10	Austria	7	9,5
Portugalia	17,4	10	Francja	9	9,5
Szwecja	6,7	10	Finlandia	9,5	8
Malta	20,3	10	Holandia	8,7	8
Rumunia	18,1	11	Irlandia	6,9	8
Bułgaria	12,9	11	Słowacja	6,7	6
Łotwa	8,5	13	Czechy	5,5	5,5
Hiszpania	21,9	15	Słowenia	4,4	5
Włochy	15,0	16	Polska	5,4	4,5
Wielka Brytania	11,8	-	Chorwacja	2,7	4

Źródło: Na podstawie: [Eurostat Data Base, 2015].

Biorąc pod uwagę dane z tab. 2, można stwierdzić, że:

- 8 krajów zdecydowało się na realizację omawianego wskaźnika na poziomie zalecanym przez UE,
- 5 krajów przyjęło do realizacji wskaźnik na poziomie wyższym niż zalecany,
- 5 krajów zdecydowało się na obniżenie wskaźnika tylko o 0,5 pkt %,
- Grecja przyjęła wskaźnik tylko o 0,3 pkt % poniżej 10%,
- 3 kraje wyznaczyły wskaźnik na poziomie 8%,
- 4 kraje, w tym Polska, przyjęło wskaźnik z przedziału od 4% do 6%.

Mimo swobody związanej z wyborem docelowego poziomu wskaźnika, wydaje się, że nie wszystkie kraje będą w stanie w wyznaczonym czasie osiągnąć założony cel. Wątpliwości dotyczą zwłaszcza Rumunii, Malty, Hiszpanii i Portugalii. Rozpiętość przyjętych przez kraje docelowych wartości wskaźników jest znaczna i waha się w przedziale od 16% do 4%. Przy założeniu, że kraje zrealizują założony cel do 2020 r. nadal będą istniały duże rozbieżności w krajach UE-28 pod względem osób przedwcześnie kończących edukację. Indywidualnie kraje poprawią swoją sytuację w omawianym obszarze w stosunku do pozycji wyjściowej, natomiast znaczne zróżnicowanie pomiędzy nimi nadal pozostanie.

Drugi wskaźnik zaprezentowany w tab. 1 dotyczy osób w wieku 30-34 lat, posiadających wyższe wykształcenie. Dla UE-28 w badanym okresie wartość wskaźnika systematycznie rosła, aby w 2014 r. osiągnąć 37,9%. Kobiety w wieku 30-34 lat zdecydowanie lepiej wypadły pod kątem tego wskaźnika, w 2014 r. 42,3% z nich posiadało wyższe wykształcenie. Oznacza to, że wartość docelowa wskaźnika została osiągnięta i przekroczona przez kobiety przed wskazanym

w strategii Europa 2020 czasem. Wśród mężczyzn wskaźnik ten wyniósł 33,6%. Poniżej w tab. 3 znajduje się zestawienie wartości wskaźników docelowych i stopień ich realizacji w 2014 r. dla krajów UE-28.

Tabela 3. Wskaźniki osób z wyższym wykształceniem w wieku 30-34 lat – wartości docelowe i stopień ich realizacji w 2014 r. dla krajów UE-28

Kraje	Wskaźnik	Cel ≥ 40	Kraje	Wskaźnik	Cel < 40
Luksemburg	52,7	66	Austria	40	38
Irlandia	52,2	60	Łotwa	39,9	36
Francja	43,7	50 ^a	Bułgaria	30,9	36
Litwa	53,3	48,7	Chorwacja	32,2	35
Belgia	43,8	47	Malta	26,5	33
Cypr	52,5	46	Grecja	37,2	32
Szwecja	49,9	45	Czechy	28,2	32
Polska	42,1	45	Węgry	34,1	30,3
Hiszpania	42,3	44	Włochy	23,9	27
Niemcy	31,4	42	Rumunia	25	26,7
Finlandia	45,3	42	Wielka Brytania	47,7	–
Dania	44,9	40			
Słowacja	41	40			
Słowenia	26,9	40			
Holandia	44,8	40			
Estonia	43,2	40			
Portugalia	31,3	40			

^a Francja przyjęła wiek 17-33 lat.

Źródło: Na podstawie: [Eurostat Data Base, 2015].

Analizując dane zawarte w tab. 3 można stwierdzić, że większość krajów przyjęło wskaźnik docelowy równy lub większy od proponowanego przez UE. 11 krajów przyjęło wskaźnik na wyższym poziomie, w grupie tej znalazła się również Polska. Należy zaznaczyć, że już w 2014 r. kraje takie, jak: Litwa, Łotwa, Estonia, Cypr, Szwecja, Finlandia, Dania, Słowacja, Holandia, Grecja, Węgry oraz Wielka Brytania³ osiągnęły zakładany poziom. Również w przypadku tego wskaźnika zadeklarowane docelowe wartości wskaźników charakteryzują się dużą rozpiętością w przedziale od 66% w przypadku Luksemburga do 26,7% w przypadku Rumunii. Biorąc pod uwagę powyższe dane statystyczne można sądzić, że idea podnoszenia wyższego wykształcenia wśród społeczeństwa europejskiego z jednej strony wzmocni intelektualny rozwój krajów UE, z drugiej

³ Wielka Brytania osiągnęła poziom powyżej 40%.

jednak ugruntuje różnice pomiędzy poszczególnymi krajami. Śledząc kształtowanie się tego wskaźnika w latach 2010-2014, można stwierdzić, że największy wzrost osób z wyższym wykształceniem miał miejsce w Czechach o 35%, w Rumunii o 36,6%, w Chorwacji o 31,4%, na Węgrzech o 30,6%, w Portugalii 30,4% oraz w Grecji o 30%. Natomiast w Belgii i w Finlandii w stosunku do 2010 r. w 2014 r. spadł odsetek osób z wyższym wykształceniem odpowiednio o 1,3 pkt % i 0,8 pkt %⁴.

3. Możliwe przyczyny przyjęcia w Polsce ambitniejszych celów w zakresie edukacji niż zalecane przez UE

Poszczególne kraje członkowskie UE są zróżnicowane gospodarczo, społecznie i kulturowo. Dla każdego z tych krajów inny jest poziom, z którego rozpoczęły one realizację zaleceń strategii Europa 2020, oraz inne są wyznaczone wartości docelowe możliwe do osiągnięcia w wyznaczonym horyzoncie czasowym. Cele wyznaczone przez strategię Europa 2020 w zakresie edukacji były w zasięgu Polski już w 2010 r. [Krajowy Program Reform, 2015]. UE zobowiązała każdy kraj do opracowania dokumentu tzw. Krajowego Programu Reform (KPR)⁵. Polska w KPR uwzględniła cele krajowe i dla edukacji są następujące:

- zmniejszenie do 4,5% odsetka młodzieży niekontynuującej nauki, dotyczy to osób w wieku 18-24 lat z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym lub które nie kontynuują nauki i nie doksztalcają się w stosunku do ogólnej liczby ludności w tej samej grupie wiekowej;
- zwiększenie do 45% odsetka osób w wieku 30-34 lat posiadających wyższe wykształcenie

Z powyższego wynika, że Polska założyła realizację zaleceń z obszaru edukacji na ambitniejszym poziomie niż ogólne zalecenia strategii Europa 2020 [Krajowy Program Reform, 2015, s. 42]. Przyjęcie takich zobowiązań ma odzwierciedlenie w rzeczywistości. Można stwierdzić, że Polska zrealizuje w pełni strategię Europa 2020 w obszarze edukacji.

Ciekawym problemem badawczym wydaje się wskazanie przyczyny dla których, realizacja w/w wskaźników została tak określona. Wydaje się, że można wskazać na kilka uwarunkowań, związanych głównie z funkcjonowaniem systemu edukacji w Polsce.

⁴ Obliczenia własne na podstawie Eurostat Data Base.

⁵ W Polsce 26 kwietnia 2011 r. Rada Ministrów przyjęła KPR na rzecz realizacji strategii Europa 2020.

W przypadku niskiego poziomu wskaźnika związanego z przedwczesnym opuszczaniem systemu kształcenia można uznać za przyczynę takiego stanu tzw. obowiązek szkolny wynikający z art. 70, art. 15 i art. 16 Konstytucji RP. Dziecko w Polsce spełnia obowiązek szkolny uczęszczając do publicznej lub niepublicznej szkoły podstawowej i gimnazjum lub uczęszczając na zajęcia realizowane w ramach działalności oświatowej prowadzonej przez osoby prawne i fizyczne, albo realizowane, zgodnie z odrębnymi przepisami, przygotowania zawodowego u pracodawcy [Konstytucja RP, 1997]. Obowiązkiem szkolnym objęte są dzieci w wieku od 6 do maksymalnie 18 lat. Przedwczesne opuszczanie systemu edukacji ma wiele przyczyn, które wynikają z zaniedbań ze strony rodziny, szkoły lub systemu edukacji [Fatyga, Tyszkiewicz, Zieliński, 2001, s. 45-47, 117-118]. Obowiązek szkolny w Polsce obliuguje rodziców do posyłania dzieci do szkoły, z czego zdecydowana większość się wywiązuje.

W przypadku drugiego wskaźnika za główną przyczynę jego wysokiego poziomu można uznać upowszechnienie kształcenia wyższego na poziomie wyższym. Posiadanie wyższego wykształcenia w Polsce do niedawna traktowane było jako prestiż. Miało to uzasadnienie w trudności związanej z dostaniem się na studia wyższe oraz świadczyło o nieprzeciętnych zdolnościach osób, które na studia już się dostały [Buczkowska, 2014, s. 175]. W ciągu ostatnich dwudziestu lat upowszechnienie szkolnictwa wyższego doprowadziło do masowego kształcenia na poziomie wyższym. Świadczą o tym dane odnoszące się do wskaźnika skolaryzacji, który w latach 1990/1991 był na poziomie 12,5%, a w 2012/2013 na poziomie 51,8%, co oznacza, że ponad połowa osób w wieku 19-24 lata studiowała [Szkoły wyższe..., 2014, s. 30]. Zwiększała się liczba placówek, zwłaszcza prywatnych, które oferowały naukę w ramach studiów wyższych. Dynamicznie rosła liczba absolwentów szkół wyższych, co przekładało się na systematyczny wzrost wartości wspomnianego wskaźnika. Wydaje się, że Polska określając poziom wskaźnika związanego z wyższym wykształceniem kierowała się rzeczywistymi możliwościami istniejącego systemu kształcenia na poziomie wyższym oraz stanem faktycznym świadczonych przez niego usług.

Podsumowanie

Promowanie edukacji jest priorytetem w tworzeniu inteligentnego rozwoju. Kraje unijne realizują postanowienia strategii Europa 2020 w obszarze edukacji podnosząc zasób kapitału ludzkiego w swoich gospodarkach. Z przeprowadzonej

analizy wynika, że nie wszystkie kraje mają szanse spełnić założone cele w tym obszarze, wynika to m.in. ze zróżnicowanego poziomu rozwoju gospodarczo-społecznego. Z danych wynika, że realizacja postanowień strategii Europa 2020 nie wyeliminuje istniejącego zróżnicowania w obszarze edukacji w krajach UE-28.

Literatura

- Buczowska D. (2014), *Studia i co dalej? Jak bezkolizyjnie wejść na rynek pracy* [w:] M. Makuch (red.), *Współczesny rynek pracy. Zatrudnienie i bezrobocie w XXI wieku*, CEdu, Wrocław.
- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i równoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu* (2011), <http://www.noveo.iq.pl/www/rpk/?europa-2020-strategia-na-rzecz-inteligentnego-i-zrownowazonego-rozwoju-sprzyjajacego-wlaczaniu-spoecznemu,78> (dostęp: 10.10.2015).
- Eurostat Data Base (2015), <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database> (dostęp: 10.10.2015).
- Fatyga B., Tyszkiewicz A., Zieliński P. (2001), *Skala i powody wypadania uczniów z systemu edukacji w Polsce. Raport z badań odpadu szkolnego na terenie 32 gmin*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, <http://www.isp.org.pl/files/19695389340780001001117708679.pdf> (dostęp: 21.10.2015).
- Konstytucja RP* (1997), Dz.U. 1997, Nr 78, poz. 483.
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów. Przeciwdziałanie zjawisku przedwczesnego kończenia nauki: kluczowy wkład w realizację strategii Europa 2020* (2011), Komisja Europejska, Bruksela, [http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com\(2011\)0018/_com_com\(2011\)0018_pl.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com(2011)0018/_com_com(2011)0018_pl.pdf) (dostęp: 21.10.2015).
- Krajowy Program Reform. Europa 2020* (2015), Rada Ministrów, Warszawa, www.ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2015/nrp2015_poland_pl.pdf (dostęp: 15.10.2015).
- Przedwczesne opuszczanie systemu edukacji raport dotyczący kluczowych tematów w projekcie z Irlandii, Republiki Czeskiej, Turcji i Polski* (2012), Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy, Polska.
- Raport Polska 2011 Gospodarka-Społeczeństwo-Regiony* (2011), Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, <http://www.betteropportunities.dwup.pl/upload/file/pliki/outcomes/Przedwczesne%20opuszczanie%20edukacji.pdf> (dostęp: 21.10.2015).
- Stankiewicz W. (2012), *Rozwój gospodarki Unii Europejskiej – Strategia Lizbońska a nowy plan „Europa 2020”*, „Rocznik Integracji Europejskiej”, nr 6.
- Strategia lizbońska – droga do sukcesu zjednoczonej Europy* (2002), wyd. I, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Warszawa.

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (2011), http://www.mg.gov.pl/files/upload/8418/EUROPA_PL.pdf (dostęp: 22.09.2015).

Szkoły wyższe i ich finanse w 2013 (2014), GUS, Warszawa.

Wronowska G. (2012), *Kapitał ludzki. Ujęcie teoretyczne*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Kraków.

IMPLEMENTATION EUROPE 2020 IN THE FIELD OF EDUCATION – POLAND AGAINST THE BACKGROUND OF EU COUNTRIES

Summary: The Europe 2020 strategy is a long-term, comprehensive programme of socio-economic development in the European Union countries valid from 2010. Education is one of the main areas included into this strategy. Education is the focus area for analysis of this article. Education next to innovation and research is key factor in creation of smart growth. The article shows the level of Europe 2020 strategy recommendations implementation in the field of education in all EU countries, five years after its introduction.

Keywords: early school leaving, tertiary education.